

Karta praw pacjenta

Prawo do świadczeń zdrowotnych odpowiadających wymaganiom wiedzy medycznej.

- Pacjent ma prawo wymagać, aby lekarz i inna osoba wykonująca zawód medyczny udzieliła świadczenia zdrowotnego zgodnie ze wskazaniami aktualnej wiedzy medycznej i bez zbędnej zwłoki, przy wykorzystaniu wszelkich dostępnych udzielającemu świadczenia metod i środków rozpoznawania chorób, leczenia i łagodzenia cierpienia oraz pielęgnacji chorego.
- Realizując to prawo pacjent powinien mieć jednak świadomość, że pomimo ogromnego postępu wiedzy - medycyna jest jeszcze bezradna wobec niektórych trapiących ludzi chorób, mogąc tylko łagodzić ich objawy i przebieg, i że kres biologicznego życia człowieka jest czymś naturalnym i nieuchronnym.
- Pacjent ma prawo w razie niepomyślnego przebiegu leczenia zwrócić się do lekarza, aby zasięgnął opinii lekarza specjalisty lub zorganizował konsylium lekarskie. Jeżeli lekarz temu nie zadośćuczyni, pacjent ma prawo żądać, aby fakt i przyczyny odmowy zostały odnotowane w dokumentacji medycznej.
- Pacjent ma prawo, aby został dostatecznie wcześniej uprzedzony, że zakład opieki zdrowotnej, bądź lekarz lub inna osoba wykonująca zawód medyczny zamierza odstąpić od prowadzonego leczenia lub pielęgnacji z równoczesnym wskazaniem możliwości leczenia lub pielęgnacji przez inną osobę lub inny zakład opieki zdrowotnej.
- Pacjent ma prawo do doraźnej pomocy lekarskiej w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia od każdego będącego w pobliżu lekarza.
- Pacjent wymagający, zdaniem lekarza, niezwłocznego przyjęcia ma prawo żądać, aby szpital odmawiający przyjęcia ze względu na brak miejsc, rodzaj udzielanych świadczeń lub ze względów epidemicznych, zapewnił w razie potrzeby przewóz do innego szpitala mającego możliwość udzielenia świadczenia

II. Prawo do wyrażania zgody lub odmowy jej udzielenia na określone świadczenia zdrowotne.

- Pacjent ma prawo do wyrażania zgody lub odmowy jej udzielenia na badania lekarskie, badanie diagnostyczne, zabieg operacyjny i inny zabieg lekarski, zabieg leczniczy lub dla celów diagnostycznych zlecony przez lekarza lub na inne czynności medyczne, a także prawo do wyrażania zgody lub odmowy jej udzielenia na umieszczenie w szpitalu lub innym stacjonarnym zakładzie opieki zdrowotnej. Prawo to może ograniczyć tylko ustawa lub okoliczność, że stan zdrowia fizycznego lub psychicznego wyklucza możliwość porozumienia się z pacjentem, a czynność medyczna dla dobra pacjenta powinna być podjęta bez zwłoki. W takich sytuacjach prawa pacjenta reprezentuje przedstawiciel ustawowy lub opiekun faktyczny.
- Zgodę na zabieg operacyjny, podejmowany w celach diagnostycznych lub leczniczych i na poddanie się eksperymentalnej metodzie diagnostyki lub leczenia oraz na eksperyment medyczny dla celów naukowych - pacjent wyraża na piśmie.
- Pacjent ma prawo do uzyskania przed wyrażeniem zgody na czynności medyczne informacji o ich celu i charakterze, a także o stopniu ich ryzyka, w zakresie umożliwiającym świadome wyrażenie swojej woli.
- Pacjent ma prawo do cofnięcia zgody na czynności medyczne w każdym czasie, bez obawy poniesienia konsekwencji materialnych, bądź innych.

III. Prawo do informacji o stanie zdrowia, przebiegu choroby i rokowaniu na przyszłość.

- Pacjent ma prawo do przystępnej informacji o swoim stanie zdrowia, rozpoznaniu, jego uzasadnieniu, proponowanych metodach diagnostycznych, leczniczych, rehabilitacyjnych i pielęgnacyjnych oraz stopniu ich ryzyka, o metodach alternatywnych i dających się przewidzieć następstwach ich zastosowania lub zaniechania, postępach w wynikach leczenia oraz o rokowaniu. Nie jest naruszeniem tego prawa, jeżeli lekarz w wyjątkowych sytuacjach, kierując się dobrem pacjenta, a w szczególności jego stanem psychicznym lub brakiem możliwości ustalenia w pełni pewnej diagnozy i pewnego rokowania, ograniczy informacje o rozpoznaniu choroby i o rokowaniu na przyszłość. Pacjent ma jednak prawo, aby i w takim przypadku ograniczenie informacji nie wpłynęło ujemnie na możliwość załatwienia jego spraw życiowych i rodzinnych oraz potrzeb duchowych i religijnych.
- Pacjent ma prawo wglądu za pośrednictwem leczącego go lekarza w dokumentację medyczną odnoszącą się do jego osoby. Nie jest jednak naruszeniem tego prawa odmowa wglądu w osobistą dokumentację, w której lekarz odnotowuje własne spostrzeżenia, opinie o przebiegu leczenia, niewymagające zaznaczenia w dokumentacji medycznej - zgodnie z jednostronnymi przepisami.

IV. Prawo do poszanowania intymności i godności w czasie udzielania świadczeń zdrowotnych.

- Pacjent ma prawo, aby wszelkie informacje dotyczące jego osoby uzyskane w związku z udzielanymi mu świadczeniami zdrowotnymi, w tym sam fakt udzielania świadczenia i pobytu w szpitalu pozostały w tajemnicy także po jego śmierci, chyba, że pacjent wyrazi zgodę na ujawnienie tajemnicy lub jej ujawnienie dopuszcza w interesie społecznym - ustawa.

- Pacjent ma prawo zastrzec, aby informacje objęte tajemnicą nie były ujawnione również współmałżonkowi, rodzicom, bądź dzieciom pacjenta. Zastrzeżenie nie jest wiążące wobec faktu zgonu, w odniesieniu do osób uprawnionych do załatwienia formalności związanych z pogrzebem.
- Pacjent ma prawo do poszanowania jego intymności i godności osobistej w trakcie udzielanych mu świadczeń zdrowotnych, a w szczególności do tego, aby przy udzielaniu świadczeń był obecny tylko niezbędny personel medyczny z wykluczeniem osób trzecich.
- Pacjent przygotowujący się do badania lub zabiegu ma prawo wymagać, aby poszanowano jego wstydlivość przez umożliwienie dokonania tych czynności w osobnym pomieszczeniu lub w miejscu osłoniętym.
- Pacjent obłożnie chory, przebywający w wieloosobowej sali szpitalnej lub innym zakładzie ma prawo wymagać, aby personel medyczny stosując przy badaniu lub zabiegu odpowiednie parawany lub inne osłony, zadbał o możliwie najpełniejsze poszanowanie intymności i godności pacjenta.
- Pacjent, w tym również pacjent obłożnie chory przybywający w domu lub w zakładzie, ma prawo do kontaktu z lekarzem z wyłączeniem wszelkich osób trzecich.

V. Szczególne prawa pacjenta przebywającego w szpitalu.

- Pacjent przebywający w szpitalu ma prawo do świadczeń zdrowotnych obejmujących badania diagnostyczne, leczenie i rehabilitację, zgodnie z profilem leczniczym szpitala, opiekę pielęgnacyjną, zaopatrzenie w leki i materiały medyczne oraz do pomieszczenia i wyżywienia odpowiedniego do stanu zdrowia. Pacjent ma ponadto prawo do otrzymania osobistej bielizny szpitalnej i środków higieny osobistej.
- Pacjent ma prawo do przebywania w szpitalu bez względu na wszelkie okoliczności, jeżeli wypisanie ze szpitala mogłoby spowodować bezpośrednie niebezpieczeństwo dla jego życia lub zdrowia, albo życia lub zdrowia innych osób, chyba, że szpital zapewni przewiezienie i przyjęcie pacjenta do innego odpowiedniego zakładu opieki zdrowotnej.
- Pacjent ma prawo do opieki pielęgnacyjnej przez osobę bliską lub przez inną wskazaną przez siebie, chyba, że jest to niemożliwe ze względów epidemicznych lub ze względu na warunki przebywania innych osób chorych w pomieszczeniu, w którym przebywa.
- Pacjent ma prawo do nieograniczonego kontaktu korespondencyjnego i telefonicznego z ogólnie dostępnego telefonu, a w wyjątkowych przypadkach również z telefonu służbowego z osobami z zewnątrz.
- Pacjent ma prawo do osobistego kontaktu z osobami z zewnątrz w godzinach niezakłócających toku pracy szpitala oraz niewpływających ujemnie na warunki przebywania innych pacjentów. Prawo to może być ograniczone tylko ze względów epidemicznych.
- Pacjent ma prawo do uzasadnionego sprzeciwu poddania się demonstracjom medycznym dla celów dydaktycznych, pomimo że prowadzenie takich demonstracji wynika z zadań szpitala w zakresie przygotowania lub kształcenia kadr medycznych.
- Pacjent ma prawo żądać, aby personel szpitala zabezpieczył mu możliwie bez zwłoki sporządzenie testamentu w obecności dwóch wiarygodnych świadków lub w obecności notariusza.
- Pacjent ma prawo do opieki duszpasterskiej duchownego wyznawanej przez siebie religii i umożliwienia mu uczestnictwa w obrzędach religijnych organizowanych w szpitalu.
- Pacjent ma prawo żądać, aby w sytuacji pogorszenia się stanu zdrowia powodującego w jego odczuciu zagrożenia życia, szpital niezwłocznie zawiadomił wskazane osoby lub instytucje oraz duchownego wyznawanej przez siebie religii.
- Pacjent w godzinie śmierci ma prawo do osobistego i nieskrępowanego obecnością innych osób, kontaktu z najbliższymi mu osobami i duchownym wyznawanej przez siebie religii.
- Pacjent ma prawo zastrzec, aby po jego śmierci nie pobierać z jego zwłok tkanek, narządów lub komórek w innym celu niż dla ustalenia przyczyny zgonu.

VI. Szczególne prawa pacjenta do świadczeń zdrowotnych gwarantowanych przez państwo ze środków publicznych.

- Pacjent ma prawo do zmiany lekarza leczącego, jeżeli jest to możliwe ze względów organizacyjnych.
- Pacjent ma prawo zgłosić życzenie uzyskania świadczenia, również przez osobę trzecią, w tym także telefonicznie.
- Pacjent ma prawo do uzyskania świadczeń zdrowotnych, w tym również wysokospecjalistycznych świadczeń diagnostycznych, których dostępność jest uwarunkowana liczbą miejsc, wyposażeniem zakładu lub wydolnością sal operacyjnych i pracowni diagnostycznych - w ramach ustalonej kolejności umieszczania na liście osób oczekujących na takie świadczenia.
- Pacjent ma prawo uzyskania świadczeń zdrowotnych, o których mowa w pkt. 3 bez oczekiwania - jeżeli świadczenia ma udzielić oddział położniczy lub gdy świadczenie ma na celu odświeżenie nagłego niebezpieczeństwa dla życia, bądź wydatnego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia trwałym kalectwem.
- Pacjent ma prawo do uzyskania świadczeń zdrowotnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej bezpłatnie - chyba, że z mocy ustawy za niektóre świadczenia ponadstandardowe mogą być pobierane opłaty bądź dopłaty. W takim przypadku zakład jest obowiązany w widocznym miejscu wywiesić cennik dopłat i opłat z podaniem podstawy prawnej lub w inny sposób okazać pacjentowi cennik. Pacjent ma prawo odmówić wniesienia opłaty lub dopłaty, jeżeli nie okazano cennika.
- Pacjent ma prawo odmówić wniesienia tzw. "dobrowolnej opłaty", lub wykonania innych czynności na rzecz zakładu bez żadnych ujemnych następstw w stosunku do swojej osoby.

- Pacjent ma prawo do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze bezpłatnie lub za częściową odpłatnością zamieszczonych w wykazach ustalonych przez Kasę Chorych. W razie żądania zapłaty pacjent ma prawo zażądać okazania wykazu.

VII. Prawa pacjenta nieletniego.

Pacjentowi nieletniemu przysługują takie same prawa jak pacjentowi dorosłemu z tym, że:

- Prawo pacjenta do wydziałania zgody lub odmowy jej udzielenia na świadczenia zdrowotne, które mają być udzielane nieletniemu do lat 16, przysługuje osobom reprezentującym jego prawa, w myśl odrębnych przepisów, zgoda pacjenta nieletniego, który ukończył 16 lat, na świadczenia zdrowotne wymaga potwierdzenia przez osobę reprezentującą jego prawa, jeżeli przepis wymaga wyrażenia zgody na piśmie;
- Odmowę wyrażenia zgody przez pacjenta nieletniego, który ukończył 16 lat na świadczenia zdrowotne, wymaga przedstawienia sprawy sądowi opiekuńczemu, który może udzielić zezwolenia na takie świadczenie; nie dotyczy to przypadku, gdy świadczenie zdrowotne ma być udzielone dla odsunięcia niebezpieczeństwa utraty życia lub kalectwa. Realizacja prawa do informacji o stanie zdrowia, przebiegu choroby i rokowaniu na przyszłość powinna być dostosowana do poziomu rozwoju intelektualnego osoby nieletniej.

VIII. Dochodzenie praw.

Pacjent i osoba jego prawa reprezentująca, jeżeli uzna, że ich prawa zawarte w Karcie zostały lub są naruszone, może:

- Zwrócić się z interwencją do bezpośredniego przełożonego osoby udzielającej świadczenie zdrowotne, a następnie do dyrektora zakładu;
- W razie niezadawalającego załatwienia sprawy zwrócić się o jej rozpatrzenie przez radę społeczną zakładu opieki zdrowotnej, a następnie do organu, który utworzył i prowadzi zakład. Jeżeli naruszenie prawa dotyczyło fachowej czynności medycznej, zwrócić się do Okręgowej Izby Lekarskiej, bądź do Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych;
- Skierować sprawę do sądu powszechnego, jeżeli w wyniku działania lub zaniechania zakładu opieki zdrowotnej lub osoby wykonującej zawód medyczny wyrządzono pacjentowi szkodę materialną lub naruszono jego dobro osobiste, w rozumieniu kodeksu cywilnego.